

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy órára 1 frt — kr.
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Nem lesz deficit!

Debreczen, okt. 8.

A mitől az ország rettegett: nem következett be. El voltunk rá készülve, hogy a hadügyi kormány követelése miatt a jövő évi költségvetésben deficit fog mutatkozni. A hadügyi kiadások tényleg emelkedtek 1,082.740 frttal, ennek dacára deficit nem lesz, sőt még 12.995 frt többlet is mutatkozik.

Az eredmény tehát jobb, mint a minőt reméltünk. Ennek tudható be az, hogy a pénzügyminiszter előterjesztését a képviselőház tegnapi ülése tetszéssel fogadta.

De ezen látszólag kedvező pénzügyi eredménynek is vannak árnyoldalai. Igaz, ugyan, hogy a tisztviselők fizetésének emelésére 1 millió frt van szánva, de viszont más oldalról a szükséges reformok keresztül-vitelét akadályozza azon aggodalom, hogy a pénzügyi egyensúly a legcsekélyebb rázkódásra fölbillenhet.

A pénzügyminiszter tehát csak anynyi eredményt ért el, hogy a pénzügyi egyensúlyt megtudta óvni a nélkül, hogy a hadügyminiszter követeléseit megtagadta volna. Ez még nagyon kétes eredmény, mert a pénzügyi egyensúly fentartásának ürügye alatt saját belső szükségleteink fognak kielégítetlenül maradni, míg a közös hadügyminiszter megkapja mindazt, a mit követelt!

Növeli az aggodalmakat az is, hogy a pénzügyminiszter expozéjában rögtön indemnitit kért a háztól és pedig nem-

csak — mint rendesen szokás — három hónapra, hanem mindjárt öt hónapra. Ha a jövő évi költségvetési előirányzat olyan kedvező, mint a minőnek a pénzügyminiszter által előterjesztett számcsoportok feltüntetik: akkor mi szükség van az indemnitire?!

A látszólagosan kedvező pénzügyi eredmény dacára a költségvetési vita igen hevesnek és a szokottnál sokkal hosszabbnak ígérkezik. Sok olyan tétele van a költségvetésnek, melyet az ellenzék szó nélkül nem hagyhat s a költségvetés tárgyalásának folyamán különösen éles bírálat alá fogják venni azon miniszterek működését, kiknek távozása a nemzet érdekében kívánatos. Hogy e vitának minő fejleményei lesznek: azt előre még csak elképzelni se lehet!

*

Tegnap, okt. 7-én, izgatott ülése volt a képviselőháznak. Az ülés elején Wekerle pénzügyminiszter terjesztette be az 1892-ik évi költségvetést és tartotta meg a pénzügyminiszteri expozét. A költségvetés főbb tételeit lapunk más helyén közöljük.

Általános volt a helyeslés, midőn a pénzügyminiszter rámutatott az 1890-iki zárszámadások kedvező eredményeire és ezekből konkludált a jelenlegi előirányzat realitására. Nagyon helyes mindaz, a mit az adóreformra vonatkozólag mondott és hogy ezt a reformot nem tartja nagyon hosszú ideig halaszthatónak: az igazolva van abban a szándékában is, hogy novellaris uton kéri fogja, hogy a közelebbi adókievetési ciklus csak egy évre állapíttassék

meg. Nagyon örvendetes a pénzügyminiszter komoly elhatározása a magánhitelviszonyok javítására a vidéki kis pénzintézetek reformjával és az önségély után. De hogy általában az ország pénzügyi konszolidációja betetőztessék: mindenek felett hangsúlyozta újból a valuta-rendezés szükségét. Megjelölte egyben a valuta-reform fedezésének forrásait is a pénztári készletekben és a konverzionális nyereségekben. Második részében beszédének a pénzügyminiszter ismételte a takarékosagra való intést és a vérmes követelések ellen való óvást. — (Ez a szükséges reformok elodázását jelenti! Szerk.)

Az ellenzék két ízben zajongott az expozé alatt. Először, midőn az a katonai kiadásokra vonatkozott; s másodsor, midőn Wekerle azt állította, hogy az ellenzék sem tudna más pénzügyi politika keretében mozogni. Ez ellen az ellenzéknek mindkét árnyalata zajosan tiltakozott.

Ezután következett Beöthy Ákos interpellációja a »M. Hirlap« vasuti elárusításának eltiltása ügyében. Beöthy Ákos, remek bevezetésben, ecsetelte a sajtószabadság hasznát és fontosságát és az 1848. törvényekből mutatta ki, hogy Baross miniszter eljárása törvénybe ütköző volt. Baross Gábor keresk. miniszter azonnal felelt Beöthy Ákos interpellációjára és a tényállást mindenben megerősítette.

A többség megkísérelte jókedvű frivolitással fogni fel ezt az ügyet, de a kísérlet hajótörést szenvedett, és Beöthy Ákosnak hatalmas viszonzválasza után, melyben Baross Gábor miniszter érveit rendre czáfalgatta és föllebbenté a fátyolt azon utógondolatokról, melyek az ily eljárás megett lappanganak, — számosan eltávoztak a kormánypartból, nem

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

A hold.

A hold az égnek kóborló költője,
 Sápadt orczával, magas messzeségben
 Jár tétova, hol hátra, hol előre:
 A csillagoktól fényt koldul az égen.

Mert fénynyel él. S ha egyszer jóllakik,
 Hátát egy felhő bérczének veti,
 És földig érő lantja hurjait,
 Fehér kezével lágyan pengeti.

Dalol és sorvad. Elfogy lelke fénye:
 A lant ezüst-hurját szél tépi szét;
 Másnap sötét orczával jó az égre
 És megeszi utolsó kiflijét.

Gárdonyi Géza.

„Hangulatok.“

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

Irtta: Publus.

Néha, kiválsólag az est csöndes pillanataiban, midőn a homályba foszló környezet

nemaságának hatása alatt lanyha ittasságban szunyadnak az érzékek, — észrevétlenül, titokteljes varázsszal feslik ki az agy mikrocósmosában alvó óriás gondolat-gombolyagból a régi kép, — mint mikor éjjelen a szunyadó tündésére a zongora hangja elhalóan felrezdül . . .

Valóságos ködfátyolkép ez, a visszaidézett eredeti kép élénk hangulat színezetével, kellemes naivságával, pompás fényével, csalékony domboruságával, ősmert alakjaival, — egy kép reng előttünk, mint a tó sima tükren a hajnal bűvös pirulása.

Az elmosódott gondolatok árnyalataiból hantok alatt porladozó alakok támadnak fel, mosolygó arcuk egykori üde pirjával, csengő hangjok kéjes édességével s a jelen ürességében szívünk a multak iránt szomorúsággal telik el . . . de csak pillanatra, — a varázs újból besodorja lelkünket a kedves hangulatba, abba a régi hangulatba, mely kitörölhetetlen nyomokkal vésődött az agy barázdáiba.

A hatás rendkívüli. Az öröm, a boldogság érzete cikázik át az egész valón, — az arczizmok mosolyra rándulnak s úgy érezzük magunkat, mint az élenyvel töltött lombikban

röpkedő madár; úgy érezzük magunkat, mintha egy képes album lapjait forgatnók, de a melynek képeit nem napsugarak rajzolták a chemiai papírra, hanem a kedélyhangulat vésett agyunkba üres pillanatok élvezetére.

De ni ni! mi ez? Egy kép, — egy szép kis indóház! Csakugyan! Ugyanaz a sárgára meszelt egyszerű indóház szülővárosomból, hol gyermekkoromban annyi kellemes percet töltöttem el . . . azaz előttem sárgálk a nyári nap fényében.

A jóllakottság kellemes érzetében merülve állok a perronon. Pedig nem is igaz! Oly kedves az az édes semmit nem tevés, mialatt az emésztő szervek dolgoznak, — s az agyvelő bővebb vérmennyiséggel láttatik el.

A vasuti ebédlőből az a sajátos kedves illat, mely az étkező termeket jellemzi, — érzik s összeolvad a fűtés alatt álló mozdony kőszén szagával, — az oszlopos tornáczereszén fecsképár cseveg, a bájos csicsérgés a mai délután uti programja lehet, — a táviró hivatal ablaka felett villanyos csengő berreg, a csilingelésbe néha belekondul a kettős kalapácsu jelző harang, — ott fenn pedig az emeleten a vasuti főnök leánya szórakoztatja ma-

akarván a miniszter választ tudomásul venni. Szapáry miniszterelnök több ízben idegesen kelt föl székéről s láthatólag kellemetlen volt rá nézve, hogy oly sokan kimentek; többeket, a kik távozni akartak, személyesen szólított meg s birt maradásra.

Pázmándy Dénes ugyanezen tárgyban interpellálta meg az igazságügyminisztert, ki a következő mulatságos pithiai választ adta:

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: Miután méltóztatott hallani a kereskedelmi miniszter urtól, hogy ilyen rendeletet nem bocsátott ki; méltóztatott azt is hallani, hogy a mit kibocsátott, nem ilyent, az igazgatóság, (Nagy derűtség a bal- és szélsőbaloldalon) az iránt magát informáltatni fogja. Nekem ilyen rendeletről tudomásom nincs, ennél fogva az erre vonatkozólag intézett kérdésekre nem felelek. (Nagy derűtség a bal- és szélsőbalon.)

Kéri válasza tudomásul vételét.

Pázmándy Dénes kijelenti, hogy a választ indokainál fogva tudomásul veszi. (Nagy derűtség.)

A többség a választ tudomásul veszi.

Horánszky Nándor a következő interpellációt terjeszti be:

„A napi sajtóban f. évi augusztus 31-én egy zágrábi távirat közöltetett, mely szerint a gróf Jellasichevét viselő gyalogezred tisztikara Novidvoriban gróf Jellasichev egykori horvát bán sírjára koszorút helyezett és ez alkalommal a nevezett bán érdemeit napi parancsban is dicsőítette.

Tekintve, hogy azon esetre, ha az említett tény való: ez a magyar állam tekintélye, a magyar nemzet érzelmei és a fennálló törvényes állapotok őszinte tiszteletbentartásával szemben súlyos kihívást tartalmaz;

Tekintve továbbá, hogy azon idő óta semmi oly jelenség nem jutott nyilvánosságra, mely ezen tüntetés megtorlására vagy orvoslására vonatkozott volna;

Kérem a miniszterelnök urat:

1. Megfelel-e ezen közlemény a valóságnak?

2. Ha igen, helyteleníti-e a miniszterelnök ur a Jellasichev-ezred tisztikarának ezen tüntetését, vagy sem?

3. Miféle intézkedéseket szándékozik tenni,

hogy a megsértett érzelmeknek és a törvényes rend tiszteletének kellő elégtétel szolgáltatassék?

Gr. Szapáry Gyula miniszterelnök bejelenti, hogy az interpellációra legközelebb válaszolni fog.

A legközelebbi ülés kedden lesz.

„Beszéljünk pánszlávuul és társalogjunk németül.“ Ez a szeretetreméltó, vagy legalább karakterisztikus mondás nem másról, mint Amrus zágrábi polgármestertől származik, ki nem rég valamivel külömböző huorokat pengetett a Zágrábba kirándult magyarok előtt. A fentebbi mondatot, a mint szükségesnek találták megjegyezni, tréfásan mondotta, természetesen a Zágrábba kirándult cseh vendégek fogadásakor. Épp ily tréfás mozzanat volt, hogy a lelkesedés éppen a Jellasichev-téren érte el tetőpontját és hasonlóan tréfás mondat hangoztatott a kiállítás területén a csehek szónoka, mondván, hogy széles e világon épen csak a csehek és horvátoké a jövő. Kissé ellentétesen hangzik e lelkes kijelentésekkel, hogy az érintkezés német nyelven történt, valamint ellenkezik a cseh szónok mondatával a polgármester fentebb idézett mondata, mert micsoda pánszlávizmussal lenne az, a mely a többi szláv néptől pl. az oroszoktól megtagadja a jövőt?

Az 1892-diki költségvetés.

— Előirányzata az 1892. évre. —

Sommázat.

A) Rendes kiadások.

Királyi udvartartás	4,650,000
Kabinet iroda	73,097
Országgyűlés	1,256,931
Közösügyi kiadások	24,956,725
Az 1849. évtől az 1867. évig tényleg fennállott központi kormány közegeinek nyugdíjai	46,132
Nyugdíjak	7,095,799
Állami adósságok	118,632,863
Kamatbiztosítást élvezett és más vasutak átvétele folytán elvált adósságok	20,683,710
Vasuti kamatbiztosítási előlegek	1,029,976
Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükséglete	6,923,116
Állami számvevőszék	110,900
Miniszterelnökség	337,580
Ö. cs. és apost. kir. Felsége személye körüli miniszterium	58,990
Horvát-szlavon-dalmát miniszter és személyzete	36,080

gát a leredőnyözött szobában az ebédutáni szokásos zongorázással, — a kavicsos uton végig seregzve egy-egy álmos vonatvezető, otromba, ránczos csizmaival, hóna alatt az öszszegyűrt köpönyeggel, kezében a lapos utitáskával; néha-néha csöndes nyugalommal s gondolatokba mélyedni látszva ellépked egy-egy idegen utas előttem, — szultán cigarettéjének egészinkék füstje — a dohányillat oly kellemes ebéd után, — orromba csapódik, — ki tudja hol és min jár ennek az embernek az esze, majd pökhendiskedve megáll a kerek vasuti óra alatt s összenézi az időt aranyórájával, — aztán megint lassan végig kopog falusiasan hegyes cipő sarkaival a perron négyszög kövein, — egy óra múlva csak egy összerágott cigaretté-tok jelzi, hogy itt volt. — Amott a sárgára festett fapadon, egy görögdinnyehaj mellett, melynek levét egy légyraj zümmögve szüreséli, — természetes asszonyosság szoptatja pufók gyermekét s melán hajtogatja kezével a kised szunnyadó pilláiról a legyeket.

Aztán szemembe tűnik egy másik alak, egy harmadik alak, sok sok alak, az ember elmereng, eltűnődik rajtok, a csengő berregése a zongora halk ütemei, mind az a fény, szín,

érzelem összeolvad egy kellemes hangulatba, mely tünde álomként oda rögzíti az embert.

Az embert . . . én még gyermek voltam, midőn ez a hangulat az agyamba vésődött, s a nélkül, hogy bonczolgathattam volna érzelmeimet, összhatásában éldeltem a hangulat báját és *»k i s m a m á m e«* — így hívtam mindig gyermekkoromban szegény megboldogult anyámat — nem egyszer megpirognatott estvént *»elbáméskodásomért«*. És ez a kép egyike azoknak, mely emlékezetemben megragadt gyermekségem arany-korszakából, mely gyakorta felöltik agyamban s kellemes pezsgésbe hozza ütereimet.

Azóta sok idő mult el. — Tanultam és nőttem, husz év alatt sokat tanul és sokat nő az ember, pedig nevetséges az egész, az a sorvasztó betegség, mely anyámat a sirba vitte, kezdettől fogva meg volt már bennem is, ha én ezt előbb felfedeztem volna . . . de hagyjuk ezt! A kártyavár magasra van már építve s mikor építik, sohase gondolnak az összedülésével. Megnyugszom, mert nem látok ennél okosabbat, és várok, mert nem tehetek ennél jobbat, lelkivilágom a sejtelmek és nyomasztó előérzetek egész tárháza, mert látom, hogy orvosaim színlelik a reménykedést.

Belügyminiszterium	12,074,528
Pénzügyminiszterium	62,172,152
Kereskedelemügyi miniszterium	61,373,740
Földművelésügyi miniszterium	13,832,395
Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	7,607,204
Igazságügyi miniszterium	13,167,933
Honvédelmi miniszterium	11,990,712

Összesen: 368,100,561

B) Átmeneti kiadások és beruházások.

I. Átmeneti kiadások.

Miniszterelnökség	8,000
Ö Felsége személye körüli miniszterium	900
Belügyminiszterium	81,195
Pénzügyminiszterium	2,326,200
Kereskedelemügyi miniszterium	742,000
Földművelésügyi miniszterium	270,100
Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	93,510
Igazságügyi miniszterium	55,400
Honvédelmi miniszterium	3,698,423

Összesen: 7,275,728

II. Beruházások.

Állandó országház építésére	1,150,000
Belügyminiszterium	39,680
Pénzügyminiszterium	1,550,968
Kereskedelemügyi miniszterium	6,385,295
Földművelésügyi miniszterium	3,126,640
Vallás és közoktatásügyi miniszterium	764,945
Igazságügyi miniszterium	300,000

Összesen 13,317,528

C) Rendkívüli közösügyi kiadások

a) Rendes bevételek.

Állami adósságok	3,811,573
Állami számvevőszék	1,895
Ö. cs. és apost. kir. Felsége körüli miniszterium	700
Belügyminiszterium	1,145,970
Pénzügyminiszterium	276,865,468
Kereskedelemügyi miniszterium	91,872,417
Földművelésügyi miniszterium	13,835,125
Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	1,080,014
Igazságügyi miniszterium	578,358
Honvédelmi miniszterium	337,461

Összesen: 389,528,991

b) Átmeneti bevételek:

Pénzügyminiszterium	4,869,000
---------------------	-----------

Most itt állok ugyanazon a perronon, melyen 16 évvel ezelőtt állottam. Orvosaim Olaszországba küldtek.

Most is ugyan az a kép tárul fel előttem; az ereszen fecske-pár csicsereg, — a hivatal ablakai felett berreg a csengő . . . olyan unalmasan, sőt kiállhatatlanul, szinte izzadok az idegességtől, a közsén füstje mellemre száll, fulaszt, köhögésre ingerel, s az a zongora kilmpelés a zöld zsáluk mögött hullámokban kergeti elégületlen véretem az agyba, a tikasztó forróságtól halántékaimon s kezeimen kiüt az izzadság, mellem hörög, bosszankodom, a nélkül, hogy tudnám miért, nincsen gondolatom, tettem, lépésem, melyet valami abnormis hangulat ne kísérne.

Érzelmi világom egész erővel zuditja rám a legnyomasztóbb, legkétségbeesztőbb hangulatot . . . majd észrevétlen az agyamba ötlük a két szó: *»k i s m a m á m e«* Az a kedveskedés, mely e szavakban rejlik, sötét undorral hat most reám . . . aztán ismét elkezddek tűnődni, az arczok, melyeknek féloldalon vörös szavak jelentik a kényelmetlen alvást, oly kelletlenek, kiállhatatlanok, mindenütt sürgés, cipelés, lökdösődés, kérdezősködés, a kocsisor kerekeit egy szurtos szolgálka kalapálja végig, majd fölzug a

Kereskedelemügyi miniszterium	4.000
Földmivvelésügyi miniszterium	16.000
Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	660.955
Honvédelmi miniszterium	372.000
Összesen:	5,824.955

M é r l e g .

Rendes kiadások	368,100,562
Átmeneti kiadások	7,275,728
Beruházások	13,317,528
Rendkívüli közösügyi kiadás	6,647,123
Összesen:	395,340,941
Rendes bevételek	389,528,981
Átmeneti bevételek	5,824,955
Összesen: frt	395,353,636
Összes kiadás: frt	395,340,941
Összes bevétel: frt	395,354,936
Fölösleg: frt	12 995

BELFÖLD.

A főrendiház közjogi törvénykezelési, pénzügyi, közgazdasági és közlekedési bizottsága folyó hó 12-én délelőtt 11 órakor tartandó ülésében tárgyalandja a »közigazgatás államosságáról« szülő törvényjavaslatot.

Az orsz. függetlenségi és 48-as párt kedden este értekezletet tartott, melyen Irányi Dániel elnök lelkes szavakkal üdvözölte a megjelent képviselőket. Kifejezést adott abbéli hitének, hogy bárha a rövid szünet alatt nem is pihenhetek ki fáradaimaikat, az új ülésszakban megújult erővel lépnek a parlamenti harcztér sorompói elé és ismét küzdenek a nemzetjogaiért. Élénk helyeslés követte a beszédet, mely után a párt tagjai zajosan megjeleneztek Irányi Dánielt, a pártjának fáradhatatlan tevékenységű elnökét. Az értekezlet ezután a párt belügyeivel foglalkozott.

Az 1890-ik évre vonatkozó zárszámadások szerint a pénztári kezelés tényleges eredménye a következő: Bevétel: 384,957,217 forint kiadás: 365,450,290 frt. Fölösleg: 19,506,927 frt.

KÜLFÖLD.

A delegációt, mint a képviselőházba bejelentették, november 9-ére hívják egybe.

A czár Berlinben. A Times jelenti Pétervárról, hogy a czár okt. hó végén Kopenhágából visszautazóban a berlini udvart megfogja látogatni, ugyanakkor Giers külügyminiszter is Berlinbe érkezik.

harang indulást jelezve, a tolongás, és zajgás óriási, egyik a bőrdőnye után, a másik a felesége után kiabál, ez a vonatvezetővel veszekedik, amaz még egy utolsó csókot nyom egy sovány nő száraz ajkaira; hangulatom borzasztó, tagjaimat izgatottság remegteti, minden olyan nyomorult és szomorú előttem, olyan jól esnek, ha félrevonulva kitudnám magam sirni, miért? nem tudom, pillanatonként érzem, hogy lelki állapotom a legszélsőbb határok közt ingadozik.

Pedig a kép ugyanaz, mint 16 évvel ezelőtt, csak a hangulat más, igen! a hangulat és a vér, meg a nedvek, perczenként ok nélkül való aggodalom, bánat, nyomottság lep meg, a fülem szüntelen cseng, a nyálka ernyedése ez, ez a csilingelés jelzi a lassu indulást egy ismeretlen világba, az árnyak világába....

A római vendéglátás. A felhevült olasz nép két magyar papot, kiket francziának hitt, csufosan inzultált Rómában. — Meszlényi szatmári püspököt ugyanis, ki a város megtekintése végett kocsizott ki, az utczák gyülelése népei leköpdösték. A hidegvérű püspök ezen inzultálásra azzal felelt, hogy megemelte a kalapját. Urbach kalocsai kispapot pedig tetteleg is bántalmazta a csöcselék.

Smith William halála. William Henry Smith, az angol kincstár első lordja és az alsó ház vezére, meghalt, Smith 1825 jun. 24-én született, atyja könyvkereskedő volt. 1868-ban került az alsó házba. Nagy tehetségét korán felismerték és már 1874-ben a kincstár államtitkárja, 1878-ban tengerészeti miniszter és 1885-ben hadügyminiszter lett, mely állásáról azonban már 1886 januárban leköszönt.

Európa adóssága. Európa államainak az adósságai 50.000 millió o. é forintot tesznek ki már tőkében, amelynek évi kamatja, csak 4 százalékkal, már 2000 millió forint. Mig ezen rengeteg államadóssági tőkének az állaga csupán papiros, tehát mint ilyen ideális valami, addig ennek az összegnek a kamatai nagyon is reálisak, mert a népeknek az adóból kell, hogy kiteljenek, amíg lehetséges és lesz miből.

Jellasi ch utlevele.

— A szabadságharc humorából. —

»Jellasi ch utlevele« a czime egy 1848-iki érdekes felragasz, a mely a szabadságharc emlékeinek kiállításában van. Akkor keletkezett ez a falragasz, a mikor Jellasi ch a fegyverszünet idejét felhasználva megszökött a magyar seregek elől. Az ismeretlen szerzőjü proklamáció gonyolja ugy Jellasi chot, mint az őt megszököni engedő magyar vezéreket.

A falragasz a többi közt így szól:

Hogy Jellasi chnak elég idő és alkalom adassék utolérhetetlenül megszököni, ellátjuk őt jelen Utlevéllel, melynél fogva minden utba eső hatóságok ezzennel megkerestetnek, hogy ámbár a népfelkelés mindenütt rendezve van is, ezen nevezetes kóborlóknak sehol ellenszögülni ne próbáljanak, vagy őt, habár rövid időre is, feltartóztatni ne merészeljék, sőt inkább neki a hovahamarábbí kipusztulhatása segédkezet nyujtani hazafiu köteleességüknek tartásák.

A vitéz kalandor személyrajza:

Neve Jellasi ch Herosztrát, a kedves rebellis. E név a zsarnokság szégyenkönyvének átokigéje, már is vérbetűkkel van beírva a magyarok történetkönyvébe.

Kora: Mivel a gazember nem születik, hanem válik azzá, éveinek számát nem tudhatni, annyi azonban bizonyos, hogy szökő évben született s eléggé érett gyümölcse az akasztófának.

Állapota: Valóságos bán, — mert azt, hogy azzá lett, a király két ízben, Magyar és Horvátország örökre, sőt eddig már ő maga ezerszer megbánta, miatta egész Belsőbánban uralkodik, de őt azt nem bánja csak vele Zsófia leereszkedőleg bánják.

Jelleme: Megfoghatatlan, — nem azért, mivel nincs, hanem mert ugy tudszaladni, hogy őt megfogni nem lehet. Egyébiránt neki könnyű, mert a gaz arra vitetik, a merre a szél fu.

Termete: Alacsony s mindaddig kicsiny lesz mig a bécsiek mint Latourt meg nem nyujtják.

Homlok a: Mivel gyakran fálnak ment, egy kissé behorpadt; de csak így álhat meg rajta a borostyán, — melyet ő csakugyan megérdemelt, — miután sok bört megívott életében.

Fülei: Elég kitünőek arra, — hogy az osztrák hercegasszonytól kapjon fülbevalókat.

Szemei: Rövid látásuak. — ugy hogy tovább nem igen hatnak a kancsók fenekénél, sőt a világ itélete szerint kalandoruk egészen szemtelen.

Orra: Hosszu, azért lehet őt oly könnyen orránál fogva vezetni; egyébiránt, ha a nagy orr jó ajánlás, ugy csak örülhet Zsófia, mert Jellasi ch a magyaroktól is orrot kapott.

Szája: Rémitő nagy. — Ha fogva bele nem török, — elnyelte volna egész Magyarországot.

Nyaka: Rendkívüli voltáról annyira ismeretes, hogy csak a kötélverőknél számíthat nyakravalóra.

Lábai: Futárnak valók.

Különös ismertető jelei: Több sebei vannak, egyet akkor kapott, — mikor őt Zsófia szíven találta, egy másikat akkor, mikor leveleit a somogyi kanászok kezükre kerítették — ez neki most is fáj; mégis legelevenebb az, melyet akkor kapott, — midőn a magyar katonák kézzelfoghatólag megmutatták, — hogy hazájuk ellen harcolni nem fognak. Aztán emberünk annyira szeplős, — hogy a merre csak megy, mindenütt seplőt hagy maga után. Sirva bizonyítják ezt a fehérvári hölgyek.

Kisérete: a) A népek mindenünne küldött sűrű átka.

b) Számos elhullott szerezsán részeg lelke, vörös köpönyegben.

c) Mészárszékre hurezolt mintegy 40.000 darab illyr marha; melyek, mielőtt bejöttek, — a kamarillától szarvat kaptak, de mielőtt ki-mehettek volna. lóvá lettek.

Podgyása: Csupán egy iszákbold áll, miért is közönségesen iszákosnak nevezetik.

Fölhívás előfizetésre.

A negyedik évnegyed elején szives bizalommal kérjük föl t. előfizetőinket az előfizetések megújítására.

Lapunk, mint a debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye, hiven szolgálja a függetlenségi eszmét, valamint e város és vidékének közügyeit is. Azt a missziót, mely lapunkra, mint észak-keleti Magyarország egyetlen ellenzéki lapjára várakozik, hiven és becsületesen igyekszik betölteni s kitüzött irányától se jobbra, se balra el nem tér.

Programmunkat bővebben fejtegetni fölösleges. Huszonhárom küzdelemteljes év áll a »Debreczen« háta mögött s e hosszú idő alatt mindig az igazságot, a bátor szókimondást s a valódi közérdeket szolgálta lapunk, mely kipróbált, meghitt barátjává vált az olvasó közönségnek.

Lapunk előfizetési ára:

Egy évre . . . 10 frt.

Fél évre . . . 5 frt.

Negyed évre . . . 2 frt 50 kr.

Egy hóra . . . 1 frt.

Az előfizetési pénzeket kérjük egyenesen Szinay Gyulához (kiscsapó-utca 383. sz.), lapunk főszerkesztőjéhez s kiadójához küldeni.

A „DEBRECZEN“
szerkesztősége és kiadó-hivatala.

Ujdonságok.

* **Őszi napsugár.** A nap kisütött. A komor, nehéz fellegtábor szétkergette, az éjszaka, valami jótékony hatású őszi szél. A fák levelein, melyekről még fel sem száradhatott a tegnapi lucok, egy-egy esőszemecske úgy csillog-villog mintha legalább is kincseket erő gyemánt szem lenne. Az ég ismét kék, de a paosirtak nem énekelnek már többé, az idén, dicsőhymuszokat a nagy, a dicső Ur magasztalására. Az ablak piszkos üvegein át az őszi nap, egy játszi sugárkaja vetődik be a szobába. Ott ugrál, ott szökdel író asztalomon, megvilágítva az össze-vissza hányt könyvekre tetepedett porszemeket. Ugy szeretném e kis bohót megfogni, kebelembé zárni, hadd töltené be azt szende derűjével; hadd melegítene akkor — mikor majd jönnek a hideg napok. . . E kis bohó sugárocska, mely bizelgően fonta körül fejemet, azzal bizott meg, hogy adjam tudtára mindenkinek a kiket érdekel és illet — hogy bármint borongjon is az ég. nem kell elcsüggedni — mert a végleges hervadás előtt, mégis lesz még egy derűben gazdag nyár, a — vénasszonyok nyara!

* **A kaszálló-kérdés.** A debreczeni kaszálló-birtokosok azon kérvényét, melyben kaszálló-birtokaikra vonatkozó sérelmeik orvoslását kérik s mely kérvény benyújtására Thaly Kálmán orsz. gyűl. képviselő urat kérték föl, tegnap mutatta be a képviselőház elnöke. A kérvény kiadatott a ház kérvényi bizottságának.

* **Tornaegyleti értesítés.** A debreczeni tornaegylet választmányának megbízásából van szerencsém az egylet tagjait felhívni, hogy a folyó évben rendezendő előtornaszati tanfolyamra a tornateremben f. hó 14. 15. és 16. napjain azaz szerdán, csütörtökön és pénteken délelőtt 12—1 óráig jelentkezzenek. Egyszersmind tisztelettel értesitem az egylet tagjait arról is, hogy a torna- és vívó tanfolyam f. hó 14-én kezdetét veendő, s hogy az órarend következőleg lett megállapítva: 1. Előkészítő csoport kedd és pénteken d. u. 6—7-ig. 2. Felsőbb tanulók csoportja szerdán és szombaton d. u. 5—6-ig. 3. Önálló csoportja szerdán és szombaton d. u. 6—7-ig. 4. Vívó tanfolyam szerdán és szombaton este 7—9-ig. Ezen kívül, amennyiben a kereskedő ifjak közül többen esti tanfolyam szervezését kívánták, részükre szerdán és szombaton este 9—10-ig torna- és vívó órák adatnak, amennyiben legalább 25-en fognak jelentkezni. Az előtornaszati tanfolyam órái akkor lesznek megállapítandók, ha a jelentkezések megtörténtek. Végül tisztelettel kérem az önálló csoport tagjait, hogy f. hó 10-én azaz szombaton délután 6 órakor a torna teremben előértekezletre lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Ezen értekezlet a másnap azaz f. hó 11-ikén vasárnap d. e. 11. órakor a tornateremben tartandó rendes évi közgyűlés tárgyát fogja megvitatni. Debreczen 1891. okt. 8 C h a p p o n Károly egyleti művezető.

* **Mindenszentek és a munkaszünet.** Mindenszentek napja az idén vasárnapra esik. A kereskedelmi miniszter ennek folytán e napra vonatkozólag kivételes intézkedéseket tett. Meg fogja engedni, hogy a sirok disztítésére szolgáló cikkek előállítására november elsején szabad; hasonlóképpen szabad lesz a temető környékén e cikkek elarusítani, a sirok helyreállítására vonatkozó ipari munkát (még ha ez aszfaltozó-, bádigos vagy lakatosmunka volna is) cikkek is árusítani. Azok az üzletek, melyek sirkoszorukat, sirlámpákat s egyáltalában a Mindenszentek napján divó kegyelet által fogyasztott cikkek-

ket tartanak, e napon szintén nyitva lehetnek: más cikkek azonban elarusítaniok nem szabad. Természetes, hogy e kivételes engedély az egész országra kiterjed.

* **Katonai szemlék.** A katonai hatóság felhívja az idegen illetőségű, de városunkban tartózkodó, cs. és kir. tartalékos katonákat, hogy e hó 9. és 10-én tartandó szemlére a Nagy-csapó utczai oláh laktanyában okvetlenül megjelenjenek. A honvéd tartalékosok szemléje 19-én és 20-án leend. Az utószemlé a cs. és kir. tartalékosokra nézve okt. 27. és 28-án ejtik meg, míg e szemlére a honvéd tartalékosoknak csak nov. 21. és 23-án kell jelentkezni.

* **A susztertallér vége.** A susztertallér korszaka végéhez közeledik. A pénzügyminiszter ugyanis utasította az adópénztárakat, hogy a befolyó susztertallérokat ne adják többé ki, hanem gyűjtsék halomra és szállítsák be a központi állampénztárba, a honnan fémjelző hivatalba fognak vándorolni. Itt beolvasszják majd őket s mint házfödelek, sodronyok stb. fejezik be életpályájukat. Helyükre egyelőre ugy látszik semmi sem jön, mivel a krajezáros darabok bővön földözik az aprópénz szükségletet. Az a terv, hogy 5 kros nikkel-vegyülekű pénzdarabokat bocsássanak ki, még nincs egészen megérve. Ugy látszik, a valuta-rendezéssel van kombinálva ez a pénzdarab is. Mire a susztertallérok végképen behuzódnak, akkorra talán már megjön a rég várt valuta-javaslat is és meghozza az aranypénzt a maga új apró pénzeivel, a mikor is a suszter-tallér talán olyan alakban fog feltámadni, a milyenek a világ legtesztetesebb pénzdarabjai: a svájci 10 és 20 centimes nikkel-pénzek.

* **Az apácák győzelme Nagyváradon,** Biharmegye rendkívüli közgyűlésén hosszabb vitára adott alkalmat a kórházi választmány javaslatának azon része, mely azt mondja ki, hogy a biharmegyei közkórházban apácák alkalmaztassanak. A vitát Tóth Dezső kezdte meg, — ki ellenében Dr. Kiss Ferenc főorvos apácák alkalmazását kívánja. — Széll Kálmán (Szalonta) világi ápolónok alkalmazása mellett nyilatkozott. Nadányi Miklós sem óhajt apácákat, még többen szólaltak fel, mire az elnök szavazásra bocsátotta a kórházi választmány javaslatát, melynek az apácák alkalmazására vonatkozó részét 128 szavazattal 94 ellen, tehát 60 szótöbbséggel elfogadták. Ezután a részletes tárgyalásra tért át a közgyűlés.

* **Gyilkos diurnista a börtönben.** Mint tegnap jeleztük, Soltész Gyula volt városi díjnokot, kit gyilkossági merénylet miatt tartóztatott le a rendőrség, ma délelőtt átkísértette a II. kerületi kapitány, Végh Gyula ur a királyi ügyészhez börtönébe. A féleszü merénylő, most a börtönben várja büntetését.

* **Templomavatás Dévaványán.** A tiszántúli ev. ref. egyh. kerület ezen egyik igen fényes egyházközségében — mint lapunknak írják — a múlt vasárnap volt az új templom fölavatási ünnepélye. A páratlan szépségű templom, mely büszkesége ugy a derék egyh. községnek, mint a ref. anyaszentegyháznak, zsufolásig megtelt a v i d é k é s v á r o s notabilitásaival s egyszerű hűvel, sőt a templom környéke is. Buzgó éneklés után föállott a szószékbe K i s s Áron esperes, a tiszántúli egyh. ker. helyettes püspöke s imádkozott oly szépen s lélekemelőn, hogy a gyülekezet érzését föemelte az ihlet szárnyain az ur trónusához, s a szemek ezreibe örömkönnöket fakasztott. A megható, fönséges ima után egyházi beszéd, urvacsora osztás, keresztesítés, esketés következett. E funkciókat végezték: Szügyi Dániel, Szük Károly, Harsányi Sándor stb. ev. ref. lelkészek. Istenítisztelet után bankett volt, hol számos felköszöntőt mondtak magyar hazánkra, anyaszentegyházunkra, koronás királyunkra, Révész Balintra az egyházközség szeretett püspökére, az áldozatkész egyházközségre stb.

* **A debreczeni-hajdumegyei kör,** mely hivatva van a debreczeni főiskolából s Hajdumegyéből Budapestre felkerült ifjak közt az összetartást erősíteni a barátságot nevelni s

idővel szegényebb tagjait segélyezni f. hó 6-án megalakult. A tisztviselők következőképen választották meg: elnök: Pallagi Gyula, alelnök Varga Emil, főjegyző: Szabó Sándor, pénztárnok: Vay Zoltán, aljegyző: Dóczy Emil, ellenőr: Besenyey Dániel, háznagy: Rózsa Félix. Bizottsági tagok: Bakóczy István, Király József, Altmann Béla, Gaszner Géza, Kerényi Gyula és Brett Gyula. Ugy a tisztviselők mint a bizottsági tagok egyhangulag választották meg.

* **Bálon.** Egy hölgy a tánczosához: — Szereti ön a keringőt? — De mennyire! — kiáltott föl az ur. — Akkor hát tulajdonképen miért nem tanul táncolni?

* **Debreczen város gázfogyasztása.** Debreczen város fizetett a gázgyárnak a múlt hóban elfogyasztott gázért, először a színházi világításért 22 frt 32 krt; az utczaik világításáért 1086 frt 38 krt; a hivatalos helyiségek világításáért 131 frt 40 krt; börtön világításáért 38 frt 52 krt. A város világítására kiadott költségeinek összege összesen pedig: 1272 frt 62 krajczár.

* **A nagyváradai műkedvelők.** A műkedvelő előadást rendező ifjak Nagyváradon megtartották alapító ülésüket. A gyűlésen elhatározták, hogy nemcsak most rendeznek előadást, de egyáltalán »műkedvelő előadásokat rendező egyletté« alakulnak. Szűkebb körű hármass bizottságot alakítottak, mely hivatva volna a sürgösebb ügyeket elintézni. Továbbá még egy másik hármass bizottság is létesült. Ez utóbbi bizottság hivatása a szinkör és légszesznek az előadásra való díjmentes engedélyezésének kieszközlése, továbbá a javaslatba hozandó hölgyeknek közreműködésére való felkérése. Az előadásra kerülő szindarabul Karczag Vilmos »A hitves« című színművét választották. A próbák már a napokban kezdetüket veszik.

* **A légy sulya.** Egy türelmes ember kiszámította, hogy mennyit nyom egy légy. Nehogy számításában csalódjék nem egyenkint mérte meg a legyeket, hanem egy kilóra valót szedett össze s úgy találta, hogy éppen 141.000 légy megy egy kilóra. Ebből aztán kiszámította, hogy egy darab légy egy gramm ezredrészevel ér föl.

* **Postások ujévi könyvecskéje.** A legfőbb minden egyéb: Baros Gábor most a levélhordók és más postán kézbesítők részére — kik újévkor könyvecskéikkel köszöntik fel a polgárságot, azt a rendeletet adta ki, hogy ilyen könyvecskéket csakis a budapesti posta- és távírdai igazgatóság nyomda-raktárából — rendelve oszthatnak ki. Mir' ? — Mert azt néhány fővárosi zsurnaliszta megfelelő módon és alakban fogja készíteni. — Oh, te dicső monopolum!

* **A reklám hatalma.** A párisi »Figaro« ily című karcolatában érdekes adatokat közöl a Boulanger szolgálatában állott sajtó reklám-apparátusáról »Kétségtelen,« ugy mond a cikkíró, — hogy Boulanger csodálatos népszerűségének egyik legfontosabb tényezője ama rendkívüli reklám volt melyet oly kitűnően tudott szervezni és céljainak állandó szolgálatában tartani. Csak át kell lapozni a napilapoknak hadügyminiszteriségének ideje alatt megjelent számait. Alig található lap, melyben nem volna naponként szó Boulangeréről, minden egyes cselekedetéről, eljárásáról, látogatásról beszámoltak az ujságok. Nem szemlélt meg egy laktanyát sem, — hogy ne vette volna annak híret azonnal egész Franciaország. A hadügyminiszteriumban külön sajtóiroda volt szervezve. A miniszter gyakran fogadta az egyes lapok tudósítóit, utasításokat adott, felvilágosításokat nyújtott, — szóval az interview-ok napirenden voltak. Mindkét fél meg volt elégedve egymással. A miniszter napról-napra nőni látta népszerűségét, a reporterok pedig a hadügyminisztert kiapadhatlan hírforrásnak kezdek tekinteni. E sajtóapparátust kiegészítették azután a brosürök, a fényképek és ábrázolatok. Páris és a vidék el lett özönlve Boulanger-arc képekkel. Alig volt paraszt, ki nem kapta a »brav génáral« fényképét, aláírásának fac-

similével. Csak így történhetett, hogy az egy évvel azelőtt még teljesen ismeretlen tábornok, ki akkor jött csak vissza Tunisból, hol kevéssé épületes hírek keringtek felőle és viselt dolgairól, — rövid idő alatt híresebbé és népszerűbbé lett, mintha győzelmes hadjáratokban diadalt aratott volna Franciaország ellenségei fölött.

Zsindely István, a sáros-pataki főiskola egyik érdemes tanára, Zemplénum megye bizottsági tagja, f. hó 5-én, életének 63-ik évében, szívizélhűdés következtében hirtelen elhunyt. Temetése tegnap volt, általános részvét mellett.

* **Betegsegélyző pénztárak.** A nagym. kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur az alólírt kamarának megküldötte az ipari és gyári alkalmazottak betegség esetén való segélyezéséről szóló 1891. XIV. t. cz. VIII. fejezete alatt tárgyalt vállalati és gyári betegsegélyző pénztárak megalakítása, illetve a már létező hasonló pénztárak átalakítása iránt a II. foku iparhatóságokhoz intézett körlevelének másolatát, valamint ezen pénztárakra vonatkozólag kidolgozott alapszabálymintát tudomás végett és a czéltől, miszerint az érdekelt körökkel közöljük, hogy a szóban lévő alapszabályminta a »Központi Értesítő« szerkesztőse részéről (Budapest, II. Lánchíd-utca 3.) mindazoknak ingyen megküldetik, kik az iránt a nevezett szerkesztőséghez fordulnak. Ezen alapszabályok egyébiránt a hivatalos órák alatt a kamara hivatalában is megtekinthetők. Debreczen, 1891. okt. 2. A k e r e s k. é s i p a r k a m a r a.

* **A Maxim-féle léghajók.** A Century Magazine tüzetes leírást közöl arról, hogy Maxim J. Hiram, az új golyószóró ágyu feltalálója megoldotta azt a kérdést, — hogy miképpen lehessen oly gépet előállítani, a mely nem léggömbből, hanem szilárd anyagból készült szerkezet segélyével képes a levegőbe emelkedni és repülni. Több angol és francia lap vezércikkeket is közöl már erről. Így a »Daily News« szept. 25-ki száma egyebek közt a következőket írja: »Nem léggömbök, hanem magas nyomású compound-gőzgépek kellene Maxin Hiramnak, hogy a lég végtelen mélységét átszeljék. Az ő gépei úgy fognak pufogni és dübörögni a Felhőországban és az idő foka közt, mintha a földön tennék meg harmincz, hatvan vagy száz mérföldnyi utjukat. Az egész a mechanika egy problémája. Maxin azt mondja, hogy-e problémát megoldotta és zavarba hozta azokat a fizikusokat, a kik, hogy a léghajózás lehetetlenségét bebizonyítsák, az állítják, hogy egy lud, melynek mondjuk 6 kiló a súlya, repülés közben 200 lóerőnek megfelelő energiát fejt ki. Ha így állna a dolog, milyen rengeteg machinizmusként kellene lenni annak, a mely hat embert akarna felvinni a levegőbe? De Maxin azt mondja, — hogy minden gép, mely 100 font súly után 1 lóerőt képes kifejteni, sikeresen hajózhat a levegőben. — Ő azt állítja, hogy neki sikerül egy meglepően csekély gőzgépet szerkeszteni, a mely 200—300 lóerőt ki tud fejtetni. A gép, generator, szivattyúk, az egész hajószerkezet, a víz, a tüzelőanyag három emberrel együtt csak 500 angol fontot nyomnának. De Maxin számítása szerint ezen légi csavargózós 55 embert szállíthat, feltéve, hogy minden ember 60 kilót nyom átlag. Minő rettenetes kilátás ez háboru esetére. Tizenkét vagy husz ilyen léghajó megjelenése, melyek mindenikén jó czéllövők vannak, dynamitcsákokkal, hogy azokat ledobhassák, elegendő lehetne arra, hogy egész London lakosságát a földalatti pinczékbe kergesse. S néhány ilyen hajó az egész várost a halottak városává változtathatná át. Az is mondja Maxim, hogy ha a nemzetnek ilyen hajóiraja van, akkor ellenségének országát, a házakat, vasutakat, hidakat könnyen romhalmazzá változtathatja. S Maxin azt hiszi, hogy akár sikeres az ő találmánya, akár nem, a léghajózás annyira tökéletesbitve lesz rövid idő alatt, hogy 15—20 év múlva megérhetjük az első léghajó-háborut.

Révész Bálint.

Debreczen, október 8.

»Leesett fejünk koronája...«

A magyarhoni ev. ref. egyháznak nagy gyásza van: a tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspöke, **Révész Bálint** ma d. u. $\frac{3}{4}$ 3 órakor meghalt...

A szeretett főpásztor halálát gyász-harangok zugása hirdeti. — Midőn a nagy halott utolsót sóhajtott, s lelke fölszállott teremtőjéhez, a református tornyokban megzendültek a harangok, melyeknek ércnyelvei bánatunk nagyságáról, s gyászunk mélységéről szólnak...

Szeretett főpásztorunk halálát hosszas gyöngékedés előzte meg. Már több éve, hogy a nyilvánosság előtt nem szerepelhetett, de hivatalos teendőit lakásán pontosan, szorgalmasan, nagy lelkiismeretességgel elvégezte. Figyelme kiterjedt a gondjaira bizott egyházkerület legapróbb ügyeire is s élénken érdeklődött minden mozzanat iránt, mely egyházi téren és a közélet terén fölmerült. Hü pásztor volt ő, ki utolsó perczéig egyházának javát hordozta szívében s most, midőn szíve megszünt dobogni, kétszeresen érezzük, hogy mily szerető atyát vesztettünk benne!

— Midőn megjelent az ősz hervasztó szellője, a külömben is gyöngékedő, agg főpásztor egészségi állapota rosszabbra fordult, de még mindig nem lehetett azt gondolni, hogy ily közel van a vég. Tegnap d. u. már aggasztó hírek keltek szárnyra a városban.

Kezelő orvosaihoz egymás után érkezett a kérdezősködés a beteg hogyléte felől. Sajnos, kevés vigasztalót mondhattak, de még nem tettek le a reményről. A remény szikrája még ma délben is lobogott, de a kora délutáni órák kioltották e szikrát is, s $\frac{3}{4}$ 3 órakor Révész Bálint kiszendvedt...

Az ajak, melyről a szó egykor mézédeseen folyt, elnémult; a szív, mely ragyogó, fenkölt szellemű imákkal gazdagította egyházunkat, megszünt dobogni; a kéz, mely igazságosan kormányzott, s melynek jóságát mindannyian éreztük, lelankadt, erőtlenné vált; a jóságos szemekből kialudt a fény, míg a mi szemekünk — a lesújtó gyász hatása alatt — könnybe lábadnak...

»Leesett fejünk koronája.« Gyászba borult a magyar református Sion. Egyházunknak legelső oszlopát vesztettük el s fájdalomkra csak a hit szavai, melyekre ő tanított bennünket...

Emlékezete áldott marad. Földi hamva nem, de neve daczolni fog a mulandósággal!

* **Lapunk** holnap, pénteken, rendkívüli kiadásban megjelenik.

Luther és — Lutter

(Tallózás.)

Luther Márton, a német reformátor, a gondolat-szabadság egyik legnagyobb hőse volt, — rettentetlen kitartással küzdött a pápai zsarnokság ellen s nem volt földi hatalom, mely őt megfélemlíteni képes lett volna; — teljes ellentéte neki a magyar Lutter János, a budapesti II-ik ker. gymnázium igazgatója, ki a gondjaira bizott ifjuságból a szabadság-szeretetet akarja kioltani.

E sárga-fekete lelkületű uri ember tavaly azon ifjak bizonyítványába, kik az aradi vértanúk lelki-üdvéért tartott gyászmisén megjelentek, megrovást jegyeztetett, — az idén pedig nem engedte meg, hogy az ifjak okt. 6-án a gyászmisén megjelenjenek.

Felháborító hyperloyalitás, melynek megtorlására kevés a szó, itt a méltó büntetés csak a — korbács lehet!

Gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter megsemmisítette a Lutter megrovását. Kimondta, hogy mindazon ifjaknak, kik hazafiasságukért megrovást kaptak, új bizonyítvány állítandó ki. Ezt azonban a megrovott ifjak nem vették igénybe, mert nekik — a mint mondták — büszkeségükre szolgál az hogy e megrovást kapták. A megrovással ellátott bizonyítványt ifjukoruk legszentebb emléke gyanánt kívánják megőrizni.

E derek ifjak mellett hogy eltörpül a professzor: Lutter János!

Thaly Kálmán, gróf Károlyi Gábor és Hentaller Lajos orsz. gy. képviselők tegnap fölkeresték gróf Csáky Albin minisztert s tudomására hozták a Lutter legújabb hazafiatalan tettét s követelték, hogy a hazafiatalan igazgatót állásától sürgősen fűgessze föl, mert különben — mondták a képviselők — ő k Lutter t i n z u l t á l n i l e s z n e k k é n y t e l e n e k. Gróf Csáky meg is ígérte a sürgős intézkedést.

Szeretjük hinni, hogy a miniszter be fogja váltani szavát, különben ő felel róla, ha a hallatlan hazafiatalanság felett megbotránkozott képviselők Lutter Jánossal úgy bálnak ei, mint a Csáky szalmájával!

Sarló.

Legujabb.

Parnell halála. Parnell, a hirneves irr-pártvezér, kit »Irland koronázatlan királyának« neveztek, Brightonban váratlanul elhunyt. Parnellt, ki fényesen tisztázta magát a »Times«-nek azon vádjá alól, mintha ő lett volna az írlandi alkirály és államtitkár meggyilkolásának értelmi szerzője, az O'Shea kapitány nevével folytatott viszony bukatta meg. E botránnyos per után visszavonult brightoni birtokára, hol viszontagságos életét befejezte.

Tüntetés — Baross ellen. Hogy a népszerűséget mily könnyen el lehet veszteni, arra élő-példa Baross Gábor kereskedelmi miniszter, kit a »Magyar Hirlap«-pal szemben követett eljárása miatt éppen tegnap szorongattak meg a képviselőházban; az egyetemi ifjuság pedig, a sajtó-szabadságon ejtett sérelem miatt, tegnap d. e. Baross, midőn az a képviselőházba kocsizott, megabeczugolta, mire Baross kalapot emelt, s meghajolt a tüntetők felé. A tüntetők aztán szétoszlottak.

Elpusztult város. Maros-Illye városa, nagyrészen a lángok martaléka lett. A székegy-utca teljesen leégett. A dévai tüzoltók a képezdei tanulókkal vállatve, — igyekeztek a tüzet elfojtani. Ötven házeset a lángok martalékaul, sok háziállat is oda veszett. A szegény nép nyomora leírhatatlan, mert semmi-jök sem volt biztosítva.

CSARNOK.

„EZEREGY RÖGESZME“.

— Regény. —

Írta: **Dumas Sándor.**

Fordította: **Publik Ernő.**

(Folytatás.)

— Beszéljen hát kérem, hogy hol van a csontváz? — kérde.

— Ott van a rendes helyén, az ágyfüggönyök közt!

Az orvos az ágyhoz ment s elfoglalta azt a helyet, hol a csontváznak lennie kellett volna.

— Hát most — mondá — látja még?

— Most csak a koponyáját látom, mert a többi részét eltakarta előttem.

— Hol látja a koponyát?

— A jobb válla felett. Ugy látszik, mintha orvos urnak most két feje volna, egy élő meg egy halott.

Az orvos, bármily erős lélekjelenléttel bírt is, kissé megrendült.

Hátra nézett, de nem látott semmit.

— Kedves barátom — mondá szomorúan a beteghez — ha ön a jelenésekhez testamentszerűleg ragaszkodik, úgy tegye.

Ezzel elment.

Kilenez nap mulva, mikor John a gazda szobájába lépett, halva találta őt az ágyban.

Ez a rabló akasztása után épen a harmadik hónap utolsó napjára esett.

IX.

A Saint Denis-i sírok.

— Nos, mit szól ehhez orvos ur? — kérde Ledru.

— Semmi mást, mint azt, hogy a szervek, az idegek rázkódást szenvedtek, minélfogva a helyett, hogy az ember a valóság hű tükörképét látna, oly dolgokat lát s oly hangokat hall, amelyek nem léteznek. Ennyi az egész!

— Én pedig tudok eseteket — szölt Lenoir a tudós megfontoltságával — mikor határozott előjelek igazolták a jóslás beteljesülését. Avagy hogyan fejté meg azt, hogy a kísértetek által okozott ütlegek kék foltokat hagynak maguk után? Hogy lehet nyoma olyasminek, amelyről azt mondjuk, hogy nincs? Hiszen egyik a másikat feltételezi.

— Oh! — mondá az orvos — tán csak nem a dán királyfi látományairól akar emlékezni?

— Nem, egy oly eset ez, melyről szólani akarok, mit közvetlen forrásból ösmerek.

— Ön?

— Én!

— Hol történt?

— Saint-Denis-ben.

— Mikor?

— 1794-ben, mikor a királyi sírokat megszentelték.

— Ezt hallgassa végig orvos ur! — mondá Ledru.

— 1793-ban kineveztek a francia múzeum igazgatójává, s mikor a saint-denis-i apátságban a sírokat felásták, nekem is ott kellett lennem. Az a gyűlölet, melylyel a francia nemzet XVI. Lajos iránt viseltetett, s amely gyűlöletet még a január 21-iki vérfürdő sem volt képes kioltani, óriási mérveket öltött, a királyságot, a monarchiát gyökerestől akarták kipusztítani s feltúrták a sírokat, hogy hatvan királynak a hamvait a szélnek szórják...

— Lehet, hogy azon kincsek esillogásában akartak gyönyörködni, melyeket a királyok a sír homályába vittek magukkal.

— Szóval a nép Saint-Denisbe esődült. Augusztus 6-ikától 8-ikig ötvenegy sírt dultak fel, tizenkét évszázad történelmét.

— Ekkor a kormányzék, hogy annál méltóbbá tegye magát a monarchia örökségére, elhatározta, hogy a népet megfélemezteti s a sírokat a maga költségén turkáltatja fel tovább.

A temetőben egy nagy, mély sírgödört készítettek a királyi tetemek számára. Október 12-én szombaton a Bourbonok sírját nyitattam fel a kápolna mögött, legelőször IV. Henrik koporsóját emeltem ki, aki 1610-ben május 24-én gyilkos kéznek esett áldozatul.

— A hulla csodálatosan ép maradt, arcvonásai ugyanolyanok voltak, mintahogy azokat Rubens ecsetje megörökítette. Mikor a koporsó a sírból kihuzatott, mindenki mélyen meg volt hatva, de azért az: »Éljen IV. Henrik király!« kiáltás, mely oly népszerű volt Franciaországban, csak akkor hangzott el, midőn a koporsó már künn volt a sírból.

Amint a tiszteletnek, vagy jobban mondva, a szeretetnek eme nyilvánulását láttam, a koporsót a kápolna oszlopai közé helyeztettem el, hogy mindenki megszemlélhesse.

— Öltözete ugyanolyan volt, mint amint életében viselt: fekete bársony mellény és nadrág, selyem harisnya és bársony cipő.

Szép galambosz haja körülfolyta homlokát s hófehér szakállá mellére omlott alá.

Valóságos bucsujárás indult most meg a koporsó felé, a halott előtt gyermekek térdeltek, a vénasszonyok a halott kezét érintgették, mások ruhájának szegélyét csókolgatták.

Október 14-én hétfőn, ismét megkezdődött a sírok felbontása. Először XIII. Lajos ásták ki, akit bajuszáról ösmertek fel, utána XIV. Lajos, akit a Bourbonokat jellemző erős arcvonások árultak el; e vonások oly feketék voltak, mint a tinta.

Sorra került aztán Medici Mária, IV. Henrik második felesége, ausztriai Anna, XIII. Lajos neje, Mária Terézia, XIV. Lajos felesége és a Dauphin.

A hullák már mind el voltak rothadva, a Dauphin-ét kivéve, mely csak most kezdett folyásnak indulni.

Az ásások még 15-ikén is folyton tartottak.

Ez alatt IV. Henrik teteme még mindig ott állt a boltozat alatt s mozdulatlanul nézte végig ama rémitő gyalázatot, mely elődjeit és utódjait érte.

(Folyt. köv.)

Irodalom és művészet.

Vincenzo Vela luganoi szobrász elhunyt 70 éves korában. Legnevezetesebb művei »Spartacus« »I. Napoleon haldoklása«, de hírnevére azzal a szoboresoportozattal tett szert, mely Franciaország és Olaszország szövetségét ábrázolja, s melyet a milánóiak 1859-ben Eugénia császárnénak ajánlottak föl.

TÖRVÉNYSZÉK

A bajuszos ok. Gerőfi Andor, volt aranyosmaróthi színigazgató, társulatának egyik tagja vidor Etelka (jelenleg a miskolci színház énekesnője) ez év július havában elhagyta, mivel az igazgató csak ígérette és nem fizette a gázsit. A direktor most e miatt az orsz. színészegyesület központi igazgató tanácsánál bepanaszolta az énekesnőt s azt állítja, hogy az oknak, amely miatt őt elhagyta — bajusza van. Az énekesnő ezért becsületsértés és rágalmazás vádját emelte az igazgató ellen s a tárgyalás ez ügyben e hó 10-én lesz.

Ellopott bakanadrágok. Nevezetes manipulációnak jött nyomára a győri rendőrség. A vasutállomásnál egy ládában 165 darab bakanadrágot találtak, melyek rendeltetési helyök helyett Galiciába vándoroltak volna, ha a véletlen közbejárása következtében ott

nem tartóztatják. A győri teherpályaudvaron Ne u Márton szabómester egy nagy ládat velt ki s négy forint előleget kért rá. Engel Géza pénztáros hajlandó is volt megadni a láda tartalmának megtekintése után. Mikor aztán erre került a sor, meglátták az ujonatuj bakanadrágokat. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek. A szenzációs leletről kiderült, hogy Komáromban adták fel és Ne u Márton volt megbízva, hogy Győrben kiváltsa s Weinsteiner speditőr címére Rzeszowra (Galicia) küldje. Később kiderült, hogy a tulajdonképi szállító Metzger Jakab, a katonai és törvénytisztviselő fogházak felügyelője. A vizsgálat messze fog kiágazni, úgy látszik bűnös szövetkezés forog fenn, mely már rég üzhette ezt a manipulációt.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde. Október 17-én. Buza tavaszra 10.68 pénz 10.70, őszre 10.33 pénz, 10.35 áru. — Tengeri 1892 máj. — jun. 5.62 pénz, 5.64 áru. Zab tavaszra 6.04 pénz, 6.06 áru, őszre 5.88 pénz, 5.90 áru. — Káposztarepeze aug.—szept. 14.70 pénz, 14.80 áru.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 6.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli súlyban) — 48.—49.— 2) Öreg közép (páronként 300—400 klg-súlyban) — 47.—48.— 3) Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli súlyban) 46.—47.— 4) Fialat közép (páronként 251—320 klg, súlyban 48.—48.50— 5) Fialat könnyű (páronként 250 klg-ig terjedő súlyban) 50.—50.50 II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) — 47.—48.— 7) Közép (páronként 220—280 klg, súlyban) — 47.—48.— 8) Könnyű (páronként 220 klg-ig terjedő súlyban) 49.—50.— III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronként 260 klgon felüli súlyban, 46.—47.— 10) Közép (páronként 220—260 klg, súlyban) 46.—47.— 11) Könnyű (páronként 220 klg-ig terjedő súlyban) 47.—48.— Sertés létszám: októb. 2 napján volt készlet 136,497 darab. A hízott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hízaltni való sertés — — —, malacz (4—11 hónapos korban) elhajtott 4530 drb.

Az oroszországi éhínség. A »Standard« jelenti Odesszából: Egy bakeri jelentés szerint a környékben a föld népe ezerszámra pusztul el az éhínség következtében. A többi kerületekből is hasonló jelentés érkezik. Pétervárott a gárda-ezred tisztjei a »Grashdanin« szerint, elhatározták, hogy a disz ebédeken nem isznak pezsgőt, hanem az erre szánt pénzt a rossztermés-el sujtott kormányzóságok inségeseinek adományozzák. (Mily megható!)

A kávé folytonos terjedését mutatja, hogy 1860 óta a termelés ötszörte nagyobb lett, de túltermelésről soha sem panaszkodnak, noha a kávé ára egyre emelkedik. A kávé minden nép használja, legkevésbé az orosz, mely inkább pálinkát iszik, de azért Oroszországban is el van terjedve. Érdekes tudni, hogy az Európába hozott kávé nagyobb része Braziliából jön.

Szerkesztői üzenet.

J. M. urnak, P.-Ladány. A küldött költeményeket köszönettel vettük.

H. G. urnak, Jászberény. Nem vehettük hasznát a kefe-levonatnak, hiszen ily nagy terjedelmű beszéd közlésére nekünk terünk se lett volna. Azért a kért tiszteletdíjra se számítson.

»A kádarcsi esárdában.« Az ön poézise olyan savanyu, mint az idej új bor. Talán az lelkesítette a vers írása közben?!

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
és **Dr. Bakonyi Samu** munkatárs.

Vasuti menetrend:

Indul:

Debreczenből Budapest-felé gyorsvonat	reggel 8 ó. 44 p.
» » » — déli	12 ó. 52 p.
» » » — délután	3 ó. 22 p.
» » » — este	10 ó. 31 p.
» Szatmár-felé — délután	3 ó. 24 p.
» » » — este	7 ó. 45 p.
» » » — éjjel	3 ó. 09 p.
» Miskolcz-felé — délelőtt	8 ó. 32 p.
» » » — délután	3 ó. 39 p.
» » » — este	7 ó. 40 p.
» B.-Szt.-Mihály-felé — délután	3 ó. 19 p.
» Füzesabony-felé — reggel	4 ó. 26 p.
Püspök-Ladányból N.-Várad-felé — délután	2 ó. 12 p.
» » » » — délután	5 ó. 51 p.
» » » » — éjjel	12 ó. 57 p.

Érkezik:

Debreczenbe Budapest felől gyorsvonat	reggel 8 ó. 44 p.
» » » — délután	3 ó. 09 p.
» » » — este	7 ó. 06 p.
» » » — éjjel	3 ó. 42 p.
» Szatmár felől — reggel	8 ó. — p.
» » » — déli	12 ó. 16 p.
» » » — este	10 ó. 16 p.
» Miskolcz felől — déli	12 ó. 36 p.
» » » — este	7 ó. 20 p.
» Büd-Szt.-Mihály-felől — reggel	8 ó. 17 p.
» Füzes-Abony-felől — délután	4 ó. 54 p.

NYILT-TÉR.

A legjobb és legegészségesebb
üditő-ital,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, oogszakkal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű
vegyüléket ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
SÁVANYÚ-ITAL

oltja a szomjat, húsit és felfrisít egyaránt. A legjobb
zer a nyári hőség tikasztó hatása ellen.

DUSAN BERENDEZETT RAKTÁR

áll a n. é. közönség rendelkezésére:

VÁSZNÁK,

Ujdonság-asztalneműek

ÉS

KÁVÉSTERITÉKEK,

fehérneműek,

jó mosatu szines és fehér téli ruha-flanellek

VALÓDI JÄGER-ARUK

ÉS

diszes kelengyéből

KARDOS LÁSZLÓ

447

üzletében

10-7

CZEGLÉD-UTCZA.

Rickl József Zelmos

DEBRECZEN.

Ajánl friss töltésű ásványvizeket u. m. Bikszádi, Bártfai, Czigelkai, Csizi jod-Emsi Franzensbadi, **Gieshübl**, Gleichenbergi, Halli jod, Ivándai, Karlsbadi, Kissingeni, Rákóczy, Koritniczai, Krondorfi, Lipiki jod, Margit forrás, Marienbadi, **Mohai Ágnes** és **Stefánia** forrás, Parádi, Püllnai, Prebláui, Pynnonth, aczél, **Screbenai** (Bosnia), **Guber** forrás. **Levico** és **Roncegnoi arsen** és vastartal-**muak**, Rohitschi, Selters, Salvator, Said-schitzki, Szolyvai, Szulini és Budai keserü vizeket.

Továbbá: 105

Lenkencze, olajban tört minden-féle festékeket és mindennemű

fűszerárukat

a legjutányosabb áron.

148.

AZ „ISTVÁN“ GÖZMALOM TÁRSULAT GYÁRTMÁNYAINAK

ÁRJEGYZÉKE.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási, fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Itt helyben, kötelezettség nélkül.

Kézpénz fizetés mellett, zsákkal együtt

A. Asztali dara nagyszemű	100 kíló	18.20
B. Szinte » aprószemű		17.60
0. Királyliszt		17.60
1. Lángliszt kivonat.		17.20
2. Elsőrendű zsemlye liszt		16.80
3. Zsemlye liszt		16.40
4. Elsőrendű kenyér liszt		16.—
5. Közép kenyér liszt		15.60
6. Kenyér liszt		14.60
7. Barna kenyér liszt zsákonként á 70 kíló.		12.60
8. Takarmány liszt		8.20
11. Fűom korpa zsákonként á 50 kíló.		4.80
12. Durva korpa		4.40

Debreczen, 1891. október 4.

KILLER EDE

butorraktára Debreczenben, főpiacz.

Ajánlja a legnagyobb választékkal berendezett

BUTOR RAKTÁRÁT

legujabb rajzokkal, szövetsmintákkal, s nagyobb megrendeléseknél 150 centiméteres mintákkal is készséggel szolgálók.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Teljes tisztelettel

Killer Ede.

401 6

SZÖNYEGEK,

függönyök, ágy- és asztal-terítők

nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI
CZÉGNÉL.

401. 24.

KIADÓ vagy ELADÓ

bőrmérő helyiség.

Egy jó menetelű bőrmérő helyiség november 1-től kiadó. Értekezhetni Morgó-utca 644. sz. a. a tulajdonossal, Nagy János-al. 433 5-4

JUTÁNYOS

szabott árakon

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI
CZÉGNÉL:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK
Kasán, Flanell, Moldon,
Legujabb ruhadiszek,
FEKETE DIVATKELMÉK,
szines és fekete selymek,
Mosó velezek,

TÉLI HIMALAYA KENDŐK,
selyem- és haraszt-kendők,
Gyermek tricót öltönyök,
Normal, gyapju és pamut

ALSÓ INGEK,
Ujjasok és nadrágok,
Téli harisnyák, keztyűk.

Az idén szép raktárt tartunk
BRASSÓI POSZTOKBAN,
Takarók és lópokróczokban.

401 27

AZ

EXCELLENT

orsó-czérna vételénél,
mely minden jobb üzletben kapható, a t. cz. közönség
kéretik a valódiságot jelző

oroszlán **védjegyre**

425 4-2 **figyelni.**

Tartós és jutányos utazó-bundák.

kész ruha-raktáramat

szintén a legjobb minőségű készítményekkel láttam el ezen idényre, melyet szintén tisztelettel ajánlok a nagyérdemű közönség becses figyelmébe; szolgálatkészségemmel a nagyérdemű közönség szives rendelményeit kérve.

Tisztelettel

Fényes Mór,
Miklós-utca szegletén,
Czégely-ház.

446 5-3

Személyes felügyelet alatt álló szabászat.

Hazai angol és francia gyapju-szövetek.

FÉRFI szabó-üzlet.